

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v exekučnej veci oprávneného **T.I.L.** so sídlom X., zastúpeného JUDr. A.V., advokátkou so sídlom v B., proti povinnému **I.Ú.M.B.B.**, U. (IČO: X.), **o vymoženie 64 617 319 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 1 Er 254/2001, o dovolaní Mesta B.B., so sídlom v B.B., (IČO: X.), zastúpeného JUDr. J.G., advokátom Advokátskej kancelárie G., so sídlom v B.B., proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. februára 2006, sp. zn. 12 CoE 69/2005, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. februára 2006, sp. zn. 12 CoE 69/2005 vo výroku, ktorým bolo zmenené uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 12. septembra 2005, č.k. 1 Er 254/2001-144 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú tak, že návrh povinného na zastavenie exekúcie sa zamieta, a ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov odvolacieho konania, **z r u š u j e** a vec mu vracia v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Správca konkurznej podstaty úpadcu D.B., a.s., so sídlom v B.B. JUDr. M.CH. podal dňa 12. marca 2001 návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému I.Ú.M.B.B. (ďalej len

„povinný“) pre vymożenie pohľadávky vo výške 64 617 319 Sk, úrokov 12 988 321,69 Sk a úrokov z omeškania 3 420 390,52 Sk s príslušenstvom (spolu 81 026 031,21 Sk), a to na základe notárskej zápisnice zo 14. januára 2000 Notárskeho úradu JUDr. P.Z. v B.B. pod č. N 5/2000, NZ 5/2000, ktorá mala byť exekučným titulom.

Okresný súd Banská Bystrica poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora F.R., ktorý podľa § 47 Exekučného poriadku (ďalej len „EP“) vydal dňa 27. marca 2001 upovedomenie o začatí exekúcie (sp. zn. EX 100/2001) a toto dňa 30. marca 2001 doručil povinnému. Následne súd vyhovel návrhu oprávneného na zmenu súdneho exekútora a poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora Mgr. P.K., so sídlom M., B.B. (ďalej len „exekútor“).

V priebehu exekučného konania bol uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. januára 2004 sp. zn. 27 K 35/2003 na majetok úpadcu (povinného) I.Ú.M.B.B. vyhlásený konkurz. Po zistení, že majetok úpadcu (povinného) nepostačuje ani na úhradu nákladov konkurzného konania, Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. apríla 2005 sp. zn. 27 K 35/2003 konkurz na majetok úpadcu zrušil podľa § 44 ods. 1 písm. c/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní.

Exekútor vydal dňa 29. júna 2005 exekučný príkaz sp. zn. EX 198/02 na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke. V tomto exekučnom príkaze označil bez ďalšieho ako povinnú osobu „Mesto B.B. ako zriaďovateľa I.Ú.M.B.B., IČO: X.“ a povinnosť z exekučného príkazu uložil Mestu B.B., IČO: X., so sídlom v B.B., (ďalej len „Mesto“), ktorému aj tento príkaz doručil (dňa 1. júla 2005 bol príkaz na začatie exekúcie doručený Mestskému úradu v B.B.). Ako oprávnený bol v tomto exekučnom príkaze označený terajší oprávnený T.I.L. so sídlom X., zastúpenému P.G. a.s., K.X. ako postupník od postupcu S., s.r.o., P.X.,B. ako postupník od postupcu JUDr. J.K., správcu konkurznej podstaty a Mgr. K.R., osobitného správcu konkurznej podstaty úpadcu D.B. a.s., B.B., IČO: X..

Na základe námietok proti exekučnému príkazu, návrhu Mesta na zastavenie exekúcie a návrhu na odklad exekúcie z 12. júla 2005 konal vo veci Okresný súd Banská Bystrica, ktorý uznesením z 12. septembra 2005, č.k. 1 Er 254/2001-144 (v ktorom ako povinnú osobu označil I.Ú.M.B.B. so sídlom B.B.), vyhlásil exekúciu vedenú súdnym exekútorom Mgr. P.K. pod sp. zn. EX 198/2002 proti Mestu B.B. za neprípustnú podľa ustanovenia § 57 ods. 1

písm. g/ EP. Súčasne zamietol návrh Mesta na odklad exekúcie ako aj jeho námietky proti exekučnému príkazu. Súd odôvodnil rozhodnutie tým, že zrušenie konkurzu na povinného pre nedostatok majetku, nie je dokladom osvedčujúcim v zmysle § 37 ods. 3, 4 EP prechod povinností z exekučného titulu na Mesto B.B. ako jeho zriaďovateľa. Poukázal na to, že exekútor pritom vydal exekučný príkaz voči inej osobe, ako je označená v exekučnom titule. Poukázal na ustanovenie § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého zriaďovateľ príspevkovej organizácie je povinný ju zrušiť k 31. decembru roka, v ktorom zistí, že tržby príspevkovej organizácie nepokrývajú jej výrobné náklady v súlade s ods. 2 počas najmenej dvoch po sebe bezprostredne nasledujúcich rokov (písm. a) alebo príspevková organizácia nespĺňa podmienky podľa ods. 3 (písm. b/). Podľa názoru súdu práva a povinnosti zo zaniknutej príspevkovej organizácie by na Mesto ako zriaďovateľa mohli prejsť až po zrušení povinného. Keďže tento povinný zrušený nebol (t.j. I.Ú.M.), Mesto nemá pasívnu legitímáciu v tejto exekúcii. Nakoľko exekútor vydal exekučný príkaz proti inej osobe než tej, ktorá je označená v exekučnom titule, vyslovil exekúciu za neprípustnú podľa § 57 ods. 1 písm. g/ EP, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Súd preto aj zamietol námietky Mesta proti exekučnému príkazu, ako aj návrh na odklad exekúcie z dôvodu, že námietky ako i návrh na odklad exekúcie môže podať len účastník exekučného konania, ktorým Mesto B.B. nie je.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie oprávnený. Na tom základe konal vo veci Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý uznesením z 15. februára 2006, sp. zn. 12 CoE 69/2005 uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku, ktorým vyhlásil exekúciu za neprípustnú zmenil tak, že návrh Mesta na zastavenie exekúcie zamietol. Oprávnenému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Vstup vedľajšieho účastníka O.I., s.r.o., IČO: X. do konania nepripustil. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že je nepochybné, že v čase začatia exekučného konania povinným bol I.Ú.M.B.B., ktorého v záhlaví svojho rozhodnutia uviedol súd prvého stupňa, avšak z výroku jeho rozhodnutia vyplýva, že vyhlásil za neprípustnú exekúciu, ktorá je vedená proti Mestu. Odvolací súd poukázal na pôvodne platnú úpravu podľa zákona č. 303/1995 Z.z., o rozpočtových pravidlách, ktorá neupravovala možnosť - povinnosť zriaďovateľa zrušiť príspevkovú organizáciu za podmienok upravených v zákone č. 523/2004 Z.z. V čase rozhodnutia krajského súdu v konkurznom konaní platil § 21 ods. 11 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého príspevkové organizácie bolo možné zrušiť od

prvého dňa nasledujúceho rozpočtového roka, túto povinnosť mal zriaďovateľ podľa ods. 12, ak zistil skutočnosti upravené v tomto odseku, predovšetkým ak tržby príspevkovej organizácie nepokrývali jej výrobné náklady v súlade s ods. 2 počas najmenej dvoch po sebe bezprostredne nasledujúcich rokov. Krajský súd dospel k záveru, že ak zákon umožnil, aby príspevková organizácia zriadená podľa zákona č. 303/1995 Z.z. podliehala režimu Zákona o konkurze a vyrovnaní a nastali následky z toho vyplývajúce (§ 68 Obch. zák.), nemôže závisieť od vôle Mesta, kedy a ako s takouto organizáciou naloží, čo je v rozpore s rovnosťou účastníkov ako aj s právnou istotou. Keďže pôvodne označený povinný I.Ú.M.B.B. nebol zapísaný v obchodnom registri, súd nemohol vykonať výmaz spoločnosti z obchodného registra. Príspevková organizácia však bola zapísaná v živnostenskom registri a živnostenský zákon reaguje v § 8 ods. 1, 2 na následky spôsobené konkurzným konaním, a to v dôsledku nemajetnosti takejto organizácie. Vzhľadom na špecifické postavenie I.Ú.M.B.B. ako príspevkovej organizácie (ktorý nebol obchodnou spoločnosťou v zmysle Obchodného zákonníka), v dôsledku zrušenia konkurzu by nenastali účinky, ktoré sa vzťahujú na obchodné spoločnosti uvedené v § 68 Obch. zák., nedošlo by k zrušeniu príspevkovej organizácie, resp. o nej by mal rozhodovať len zriaďovateľ. Odvolací súd sa stotožnil a argumentáciou oprávneného s poukazom na analogické použitie § 68 ods. 3 písm. d/ ods. 4 Obch. zák., čomu nasvedčuje aj ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 303/1995 Zb., podľa ktorého sa nevyžaduje písomný súhlas na zrušenie organizácie v prípade jej zániku podľa osobitného zákona. Mal zato, že z hľadiska rovného postavenia účastníkov je možné použiť analógiu § 68 Obch. zák., kedy v dôsledku konkurzu I.Ú.M.B.B. došlo k jeho zrušeniu. Z toho dôvodu prichádza do úvahy aplikácia § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z.z., podľa ktorého ak príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanoví inak. Keďže z iného zákona nevyplýva, že by táto povinnosť na zriaďovateľa neprechádzala, resp. z citovaného ustanovenia nie je zrejmé, o ktorý iný osobitný zákon by malo ísť, odvolací súd dospel k záveru, že po zrušení konkurzu na povinného, došlo k prechodu práv a povinností z I.Ú.M.B.B. na Mesto B.B. ako zriaďovateľa podľa § 21 ods. 13 druhej vety zákona č. 523/2004 Z.z., v dôsledku čoho sa v zmysle § 37 ods. 3, 4 EP stalo povinným Mesto B.B., z ktorého dôvodu v napadnutej časti zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a návrh Mesta na zastavenie exekúcie zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podalo dovolanie Mesto B.B., prípustnosť ktorého odôvodňovalo ustanoveniami § 237 písm. b/, c/ O.s.p., t.j. že v konaní vystupoval ako

účastník ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania a že nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený. Dovolateľ v dovolaní okrem iného veľmi podrobne rozviedol svoje námietky týkajúce sa zmluvy o postúpení pohľadávok spísanej vo forme notárskej zápisnice z 23. januára 2003 č. N 37/2003, Nz 4760/2003, namietal nezákonný postup zmluvných strán pri uzatváraní zmluvy o postúpení pohľadávky z S., s.r.o. na terajšieho oprávneného. V súvislosti s oprávneným a jeho konaním poukázal na systém činnosti obchodných spoločností, konajúcich prostredníctvom oprávneného vo vzťahu k nárokom uplatňovaným v rôznych konaniach, vrátane predmetného konania. V tejto súvislosti namietal nedostatok vecnej legitímácie oprávneného, resp. nedostatok jeho spôsobilosti byť účastníkom nielen exekučného konania a aj iných aktivít vyvíjaných na území Slovenska, čo dokumentoval na podrobnej analýze systému obchodných spoločností napojených na pôvodnú obchodnú spoločnosť. Oprávnený je obchodnou spoločnosťou podnikajúcou na území Slovenskej republiky, ktorá nie je zapísaná v Obchodnom registri Slovenskej republiky, čo je jednou z podmienok, aby zahraničná spoločnosť mohla vystupovať a podnikáť ako právny subjekt na území Slovenskej republiky. Ďalej zdôraznil, že podľa exekučného titulu je povinným I.Ú.M.B.B., ktorý je samostatnou právnickou osobou s vlastnou právnou subjektivitou na základe zriaďovateľskej listiny. Uvedená príspevková organizácia v zmysle § 3, ods. 1 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy ako subjekt verejnej správy – právnická osoba, zapísaná v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky, je doposiaľ vedená v zozname príspevkových organizácií obcí vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky a tiež v zozname podnikateľských subjektov Slovenskej republiky, ktorý vedie živnostenský register. Táto príspevková organizácia naďalej právne existuje napriek predchádzajúcemu konkurzu. I. Ú. ako samostatná právnická osoba je síce napojená na rozpočet obce príspevkom, avšak konajúca vo vlastnom mene, spôsobom zodpovedajúcim pre nadobúdanie práva, ako aj k záväzkom odo dňa svojho zriadenia až do dňa jej právneho zániku. Tento právny stav nemožno preklenúť použitím zásady „per analogium“ tak, ako keby ju zrušil zriaďovateľ a takýto prípadný nedostatok zákona nemôže rozhodovacou činnosťou preklenúť ani súd, pretože prakticky nahrádzal rozhodovanie Mestského zastupiteľstva v B.B., čo je úplne iný orgán, ktorý má právo v zmysle zákona o obciach a obecnom zriadení vydávať príslušné rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené dovolateľ žiadal zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť odvolaciemu súdu na nové konanie.

Oprávnený sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala osoba, ktorej sa výrok rozhodnutia týka, proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas osoba, ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Vzhľadom na obsah spisu dovolací súd sa pri preskúmaní rozhodnutia odvolacieho súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, zameral predovšetkým na preskúmanie toho, či v danej veci začalo konanie voči Mestu B.B. (t.j. dovolateľovi) na základe návrhu. Občianske súdne konanie je v zásade konaním návrhovým a exekučné konanie výlučne konaním návrhovým. Toho dôsledkom je, že je ovládané dispozičnou zásadou, čo znamená, že exekúciu možno začať a v nej pokračovať len na základe návrhu oprávneného, a to len voči osobe, ktorú oprávnený označí ako osobu povinnú. Z obsahu návrhu na začatie exekúcie v preskúmvanej veci je zrejmé, že (pôvodný) oprávnený v návrhu na začatie exekúcie označil ako povinnú osobu I.Ú.M.B.B., ktorý bol označený aj v exekučnom titule (Notárska zápisnica Notárskeho úradu JUDr. P.Z. v B.B. pod č. N 5/2000, NZ 5/2000 zo 14. januára 2000). Exekútor aj voči takto označenej povinnej osobe dňa 27. marca 2001 vydal upovedomenie o začatí exekúcie, ktoré mu bolo doručené dňa 30. marca 2001. V ďalšom konaní však bez vykonania príslušných procesných úkonov označil ako povinnú osobu Mesto B.B.. Exekučný poriadok síce umožňuje, aby došlo k zámene účastníkov exekučného konania (či už oprávneného alebo povinného), môže sa tak stať však len spôsobom predpokladaným zákonom.

Ustanovenie § 37 EP (v znení platnom do 31. augusta 2005) predpokladá zámenu účastníkov neupravovalo. Toho dôsledkom bolo, že pre zámenu účastníkov platia primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 92 ods. 2, 3 O.s.p.). Treba dodať, že vzhľadom na prechodné ustanovenie § 238 ods. 1 zákona č. 341/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, konania začaté pred 1. septembrom 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005, ak odsek 2 neustanovuje inak. Nakoľko pre zámenu účastníkov uvedený zákon neustanovuje inak, v danej veci treba aplikovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. To znamená, že pre účinnosť zámene účastníkov v zmysle ustanovení § 92 O.s.p. sa vyžadoval dispozičný procesný návrh oprávneného (z exekučného konania), aby do konania namiesto doterajšieho účastníka (povinného) vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli (§ 92 ods. 2 O.s.p.) a vydanie rozhodnutia (uznesenia) súdu, ktorým takémuto návrhu vyhovie (§ 92 ods. 3 O.s.p.).

Bez zreteľa na uvedené aj podľa ustanovenia § 37 EP (v znení platnom od 1. septembra 2005), proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo

v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Takto sa však môže postupovať len na základe návrhu na pripustenie zmeny (§ 37 ods. 3 EP), o ktorom rozhodne súd (§ 37 ods. 5 EP). Ak súd zmenu účastníkov konania nepripustí, pokračuje exekútor v konaní s pôvodnými účastníkmi.

V danej veci exekútor ale aj súd bez dodržania uvedeného procesného postupu a bez vydania rozhodnutia súdu o zámene účastníka na strane povinného, bez ďalšieho pokračovali ako s povinnou osobou s Mestom B.B.. Toho dôsledkom je, že konanie súdov vykazuje vadu v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p. Preto dovolací súd rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. februára 2006, sp. zn. 12 CoE 69/2005 vo výroku, ktorým bolo zmenené uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 12. septembra 2005, č.k. 1 Er 254/2001-144 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú tak, že návrh povinného na zastavenie exekúcie sa zamietol a ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov odvolacieho konania, zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.) s tým, že v novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

Nakoľko dovolateľ nie je inak účastníkom exekučného konania, z toho dôvodu sa dovolací súd podrobnejšie ďalšími skutočnosťami uvádzanými v dovolaní nezaoberal. Napriek tomu poznamenáva, že nemožno súhlasiť s argumentáciou odvolacieho súdu o analogickej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka v súvislosti so zrušením konkurzu z dôvodu absencie právnej úpravy zániku príspevkovej organizácie. Analógia totiž v danej veci neprichádza do úvahy, nakoľko otázka vzniku a zániku príspevkovej organizácie je zákonom upravená a je viazaná na vydanie rozhodnutia zriaďovateľa. Ba čo viac, prechod práv a povinností na zriaďovateľa prichádza do úvahy len vo vzťahu k činnostiam, pre ktoré bola príspevková organizácia zriadená a nie k činnostiam, ktoré prípadne vykonávala ako podnikateľskú činnosť v zmysle ustanovení § 2 ods. 1 Obch. zák.

Dovolací súd záverom dáva odvolaciemu súdu do pozornosti, že v zmysle ustanovenia § 205a ods. 1 O.s.p. sa bude musieť vysporiadať aj s aktívnou legitimáciou v konaní teraz označeného oprávneného T.I.L..

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júla 2008

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: